

Univerza v Ljubljani

Biotehniška fakulteta

Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire

Katedra za krajinsko znanost in geoinformatiko

GOZD IN VODA

PRVINI PREPOZNAVNOSTI SLOVENSКИH KRAJIN

36. Gozdarski študijski dnevi „VODA IN GOZD“

ARRS

JAVNA AGENCIJA ZA RAZISKOVALNO DEJAVNOST
REPUBLIKE SLOVENIJE

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR

ZRCSAZU

Znanstvenoraziskovalni center
Slovenske akademije znanosti in umetnosti

 ACER

Univerza
v Ljubljani

Biotehniška fakulteta
Oddelek za krajinsko arhitekturo

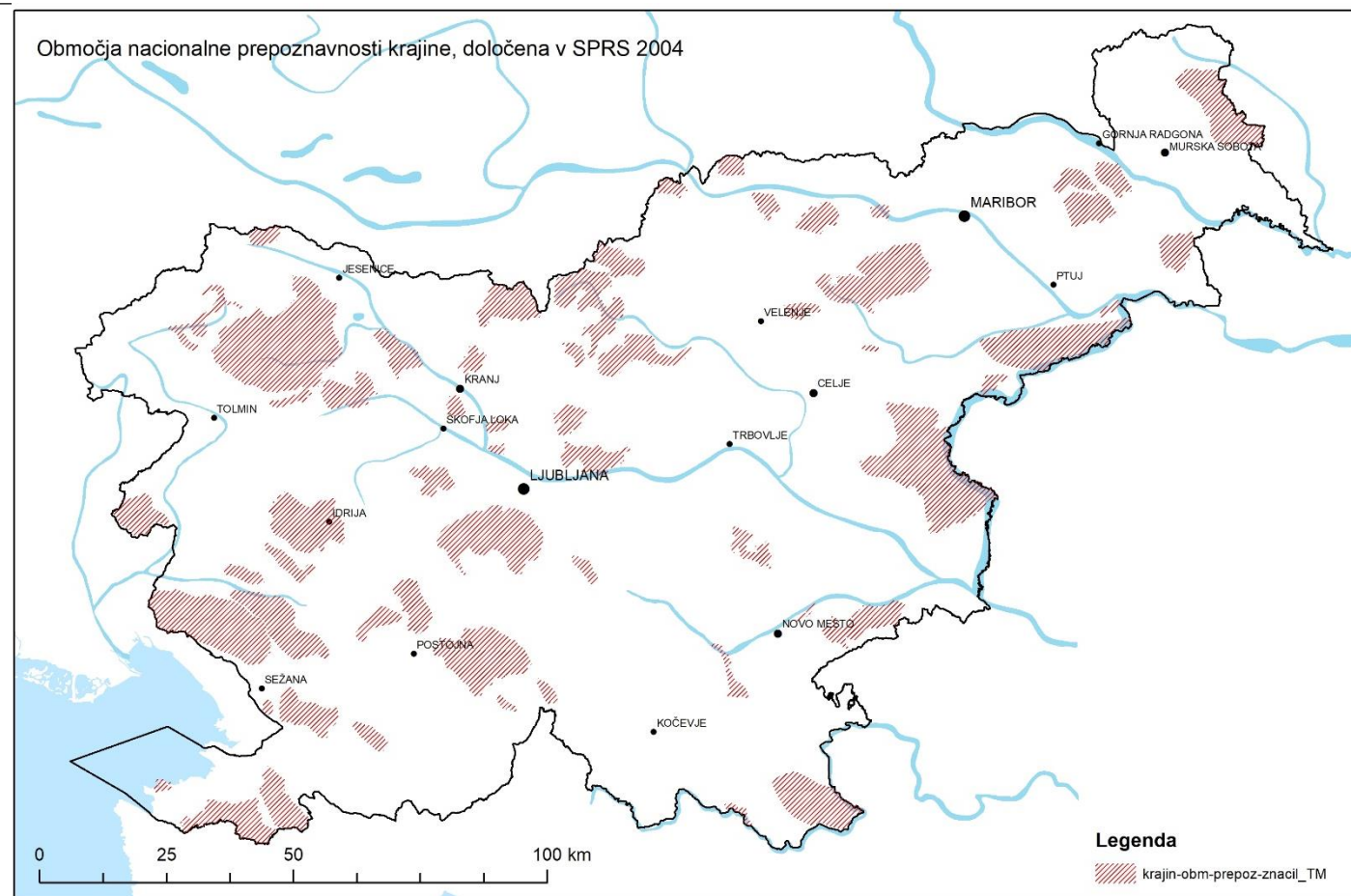

Avtor(ji): *Mojca Golobič, Nadja Penko-Seidl, Tomaž Pipan, Oddelek za krajinsko arhitekturo, Biotehniška Fakulteta UL*
Mateja Šmid Hribar, Geografski institut Antona Melika, ZRC SAZU
Jelka Hudoklin, Acer Novo mesto d.o.o.

Prepoznavnost krajine

skupek značilnosti krajinske zgradbe in njenih simbolnih pomenov, po katerih je neko krajinsko območje mogoče prepoznati

Projekt CRP: Nadgradnja metodologije določanja območij nacionalne prepoznavnosti krajine (2020)

območja prepoznavnosti - anketa

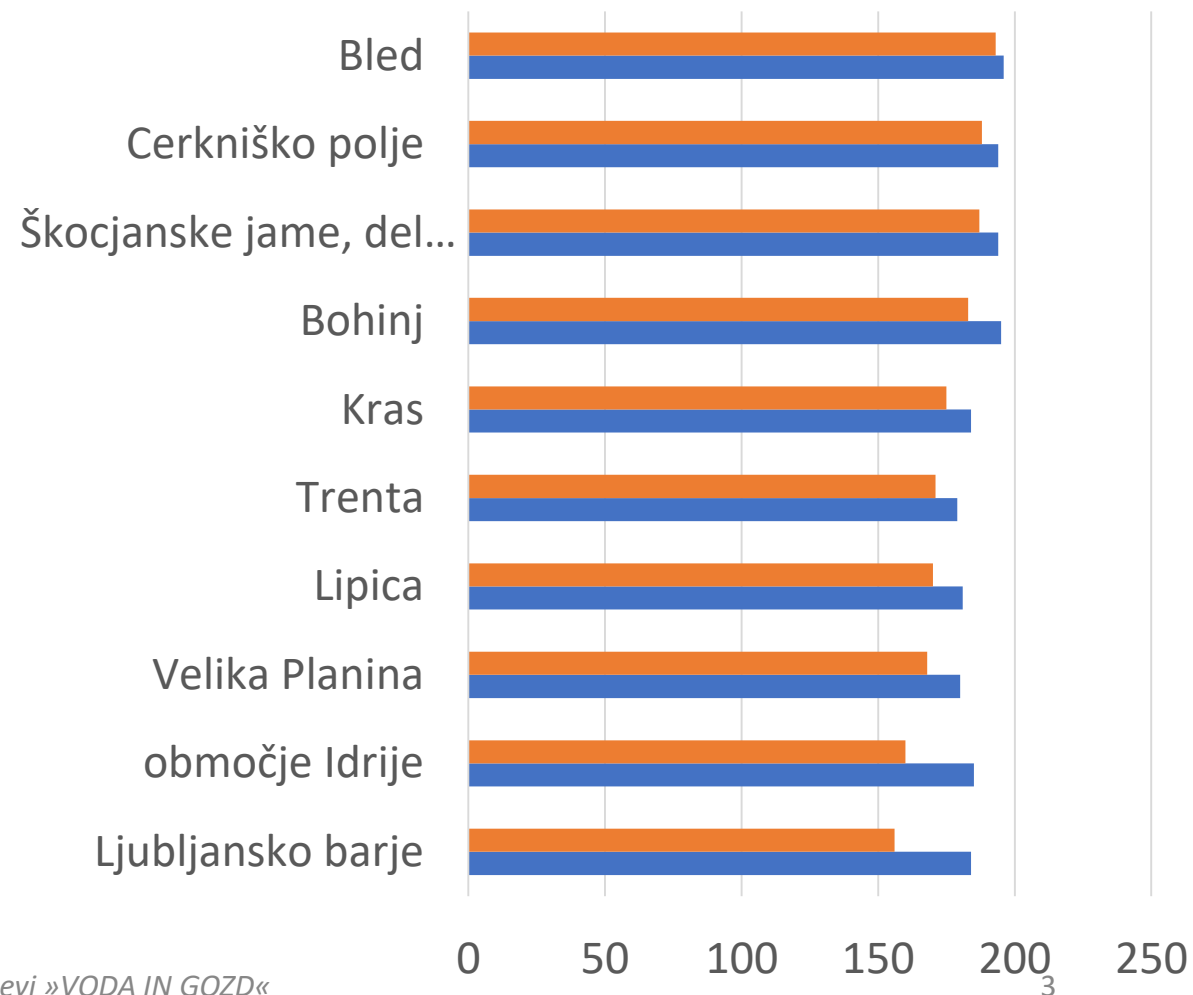
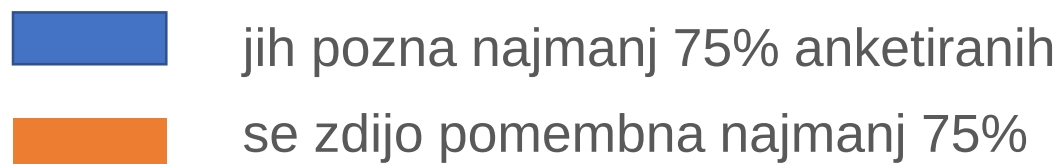

Univerza v Ljubljani

Biotehniška fakulteta

Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire

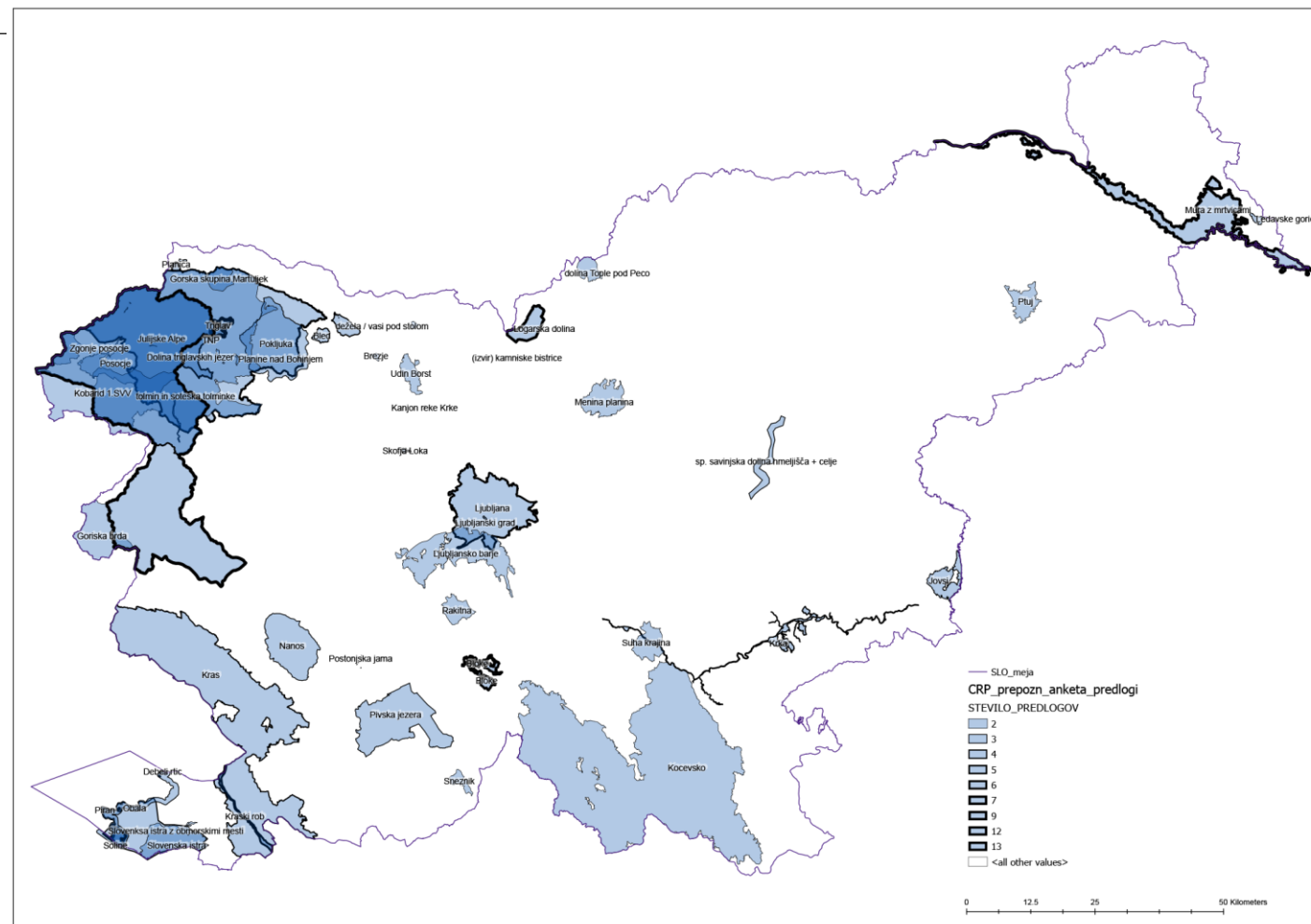
Katedra za krajinsko znanost in geoinformatiko

območja prepoznavnosti - anketa

predlogi novih območij krajin nacionalnega pomena, ki so bila v anketi omenjena vsaj dvakrat.

Debelina črte predstavlja število glasov.

Območja prepoznavnosti na nacionalni ravni

edinstvena/neponovljiva območja, ki jih strokovna in splošna javnost prepozna kot reprezentativna za Slovenijo

območja, ki so zaradi **prvin in vzorcev** značilni (idealni, prepoznavni) predstavniki krajinskih tipov;

*poleg tradicionalnih tudi sodobne krajine/vzorci

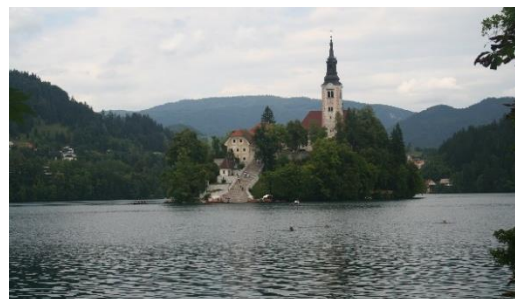

Univerza v Ljubljani

Biotehniška fakulteta

Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire

Katedra za krajinsko znanost in geoinformatiko

Določitev krajinskih prvin in vzorcev

predlagan nabor prvin in vzorcev pomembnih na nacionalni ravni; za prepoznavnost posameznih regij ali občin se prvine in vzorci določijo v strokovnih podlagah za krajino in v smernicah za krajino.

Univerza v Ljubljani

Biotehniška fakulteta

Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire

Katedra za krajinsko znanost in geoinformatiko

določitev krajinskih prvin in vzorcev

Univerza v Ljubljani

Biotehniška fakulteta

Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire

Katedra za krajinsko znanost in geoinformatiko

vegetacijske	vodne
obvodna vegetacija	hudourniki
živice - mejice	vodotoki
drevoredi	reke ponikalnice
omejki (robovi njiv)	mrtvice
protivetrni nasadi	mlinščice
posamezna drevesa	elektroenergetski in razbremenilni kanali
trstičja	melioracijski jarki
visokodebelni sadovnjaki	slapovi
skupine dreves	izviri in ponori
zaplata gozda	manjša vodna zajetja (izvirrov)
park/parkovni nasad/parkovni kompleks	kali, lokve
steljniki	povirna mokrišča
	jezera
	akumulacijska jezera
	presihajoča jezera
	gramoznice
	visoka barja
	nizka barja
	ledeniki
+ Geomorfološke,	bajerji, ribniki
+ grajene	morje
	soline

opredelitev in vrednotenje območij prepoznavnosti

Univerza v Ljubljani
Biotehniška fakulteta

Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire
Katedra za krajinsko znanost in geoinformatiko

- 1) Opis območja, dosedanje spremembe krajine, stanje, omejitve
- 2) **Pregled prvin in vzorcev območja**
- 3) Pomen območja za prepoznavnost (reprezentativnost; skladnost in ohranjenost; kulturna in znanstvena vrednost)
- 4) Opredelitev meje območja in poimenovanje
- 5) Splošna ocena kakovosti območja, komentar o stanju, idr. opažanja
- 6) Značilne fotografije

Merilo	Ocena	Utemeljitev
1) REPREZENTATIVNOST (območje je reprezentativno in nima ustrezne primerjave v državi/regiji in je pomemben element prepoznavnosti države (npr. Bled, Bohinj) ali regije ali pa gre za reprezentativen tip (npr. najbolj ohranjen primerek nekega tipa krajine))		
2) SKLADNOST IN OHRANJENOST KRAJINSKIH PRVIN IN VZORCEV		
a) usklajenost ustvarjenih prvin z naravnimi (visoka stopnja prilagajanja reliefu, podnebjju, naravnim materialom ipd., npr. obdelovalne terase, izrazito značilno za določeno območje, izraža regionalno značilne oblike prilagajanja naravni zgradbi/ procesom)		
b) izrazit prostorski red (dosledna izvedba teras, vrst v vinogradih in sadovnjakih, <u>suhozidov</u> , cerkva na gričih, obcestnih vasi z ohišnicami ipd.)		
c) slikovitost, vidna privlačnost (všečna podoba)		
d) krajinska pestrost (raznolikost rabe prostora in vrst ter pojavnih oblik krajinskih prvin (naravnih in ustvarjenih))		
3) KULTURNA IN ZNANSTVENA VREDNOST		
a) zgodovinski in simboli pomen (osebe, dogodki, obdobja, tehniška dediščina npr. območje soške fronte, <u>klavže</u> , območja z asociativnimi vrednostmi, tudi na podlagi literature)		
b) identitetna vrednost (območja, s katerimi se poistoveti večina državljanov, npr. Planica, Bled oz. večina ljudi iz regije, če gre za regionalno vrednotenje)		
c) kontinuiteta rabe (značilen način bivanja, pridelovanja hrane, npr. planšarije, poljska razdelitev – kolonizacija)		
d) znanstveno-raziskovalni pomen (pomembno za preučevanje pojavov, zgodovine; visoko ovrednoteno s strani stroke, četudi ni slikovito, všečno ipd. npr. matični Kras)		

1 Alpske regije

1.1.4 Gornja dolina Soče

Zgornje Posočje

alpske doline s kmetijsko rabo ravninskega dna (pašniki in travniki) s sklenjenimi gozdovi na pobočjih, območja vodotokov z vodnimi in obvodnimi pojavi (prodišča, suhe struge, nasutine, meandri, vršaji, hidrofilna vegetacija)

Univerza v Ljubljani

Biotehniška fakulteta

Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire

Katedra za krajinsko znanost in geoinformatiko

1 Alpske regije

1.3.1.02 Jezersko

Jezersko

gozdne krajine hribovitega sveta na strmih legah, po katerih tečejo stalni ali občasni potoki in hudourniki, kmetijske površine v ledeniških dolinah s kočnami, pahljačasti enoredni jesenovi drevoredi, na pobočjih mestoma visokodebelni sadovnjaki, jezero, visokogorske kmetije-celki.

Univerza v Ljubljani

Biotehniška fakulteta

Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire

Katedra za krajinsko znanost in geoinformatiko

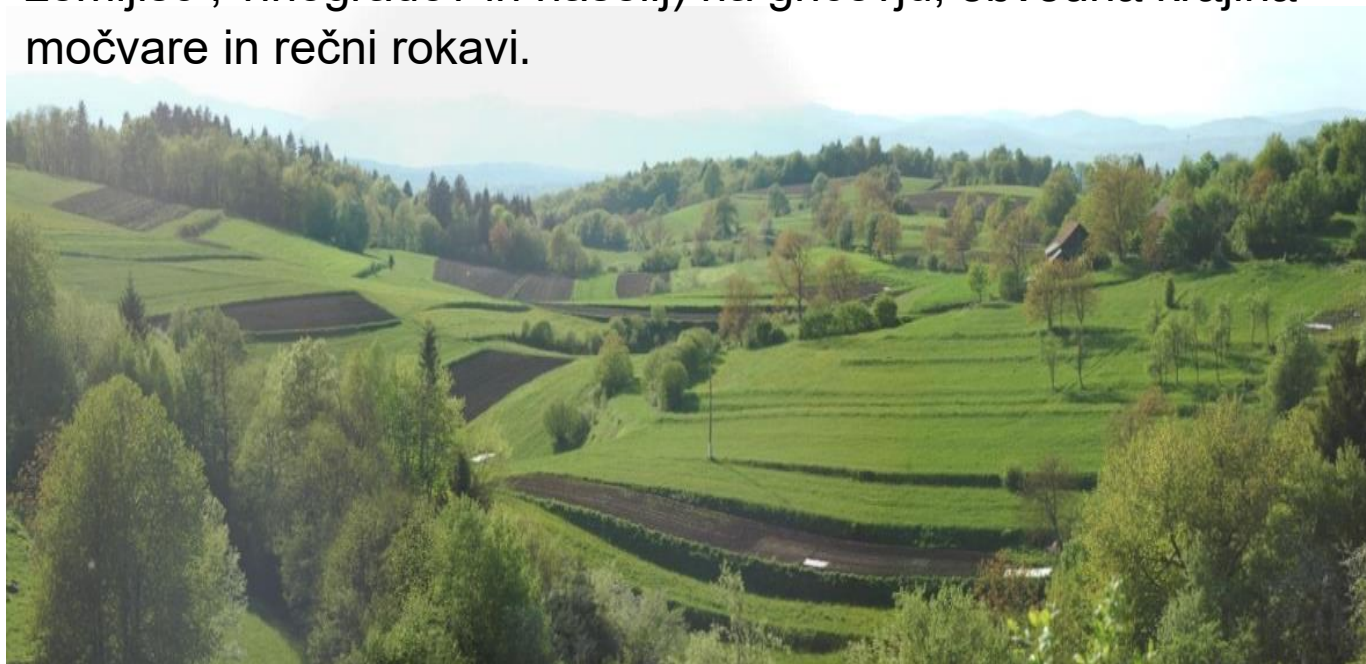

4. Kraške krajine notranje Slovenije;

4.5.1 Gorjanci z Radoho

Gorjanci

Razgiban relief (soteske vodotokov, strma pobočja, valoviti tereni, vrtače, obdelovalne terase...), strnjeni gozdovi na hribovju, mozaična kulturna krajina (preplet gozdov, kmetijskih zemljišč, vinogradov in naselij) na gričevju, obvodna krajina – močvare in rečni rokavi.

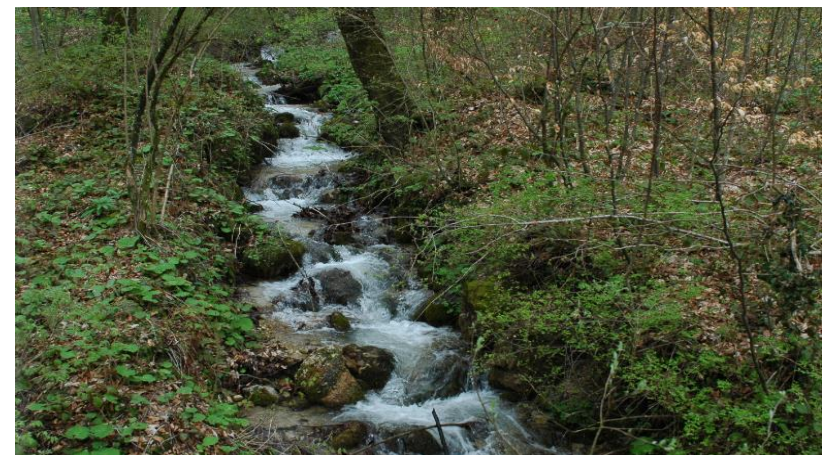

Univerza v Ljubljani

Biotehniška fakulteta

Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire

Katedra za krajinsko znanost in geoinformatiko

4. Kraške krajine notranje Slovenije

4.4.1.02 Radensko polje

Radensko polje

pobočja pokriva gozd, kraško polje v kmetijski rabi, ohranjeni meandri z vegetacijo, suhe struge, estavele, obdelovalne terase.

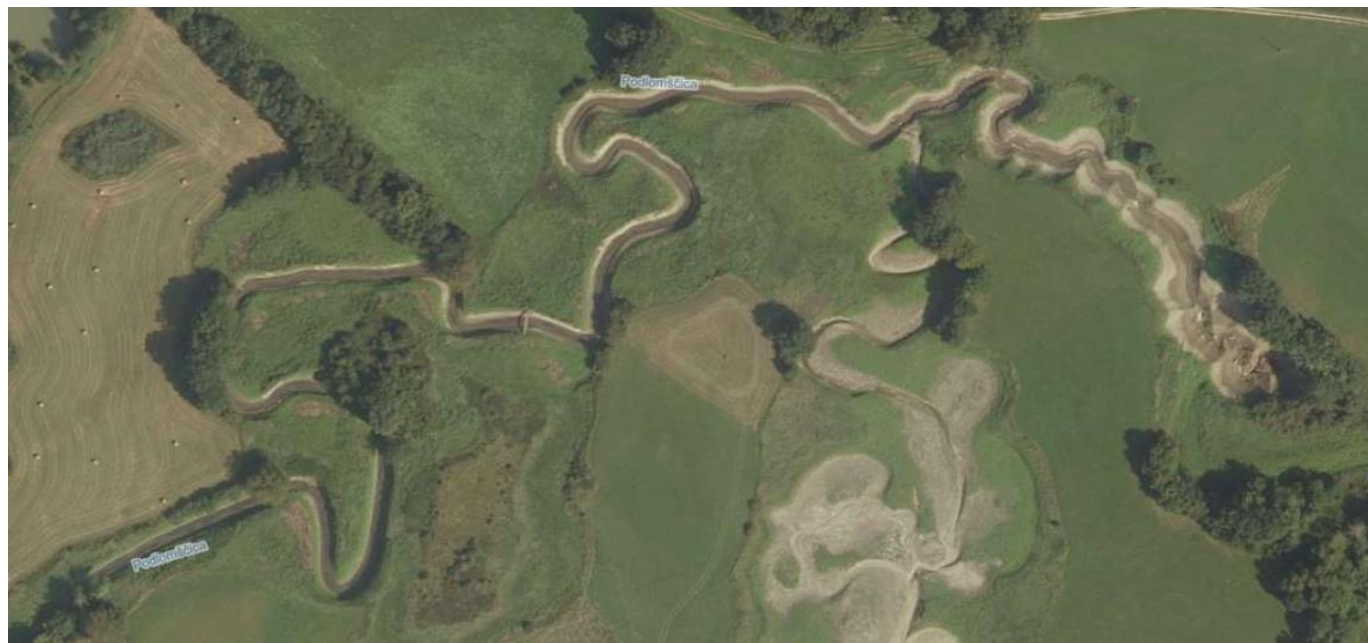

Univerza v Ljubljani

Biotehniška fakulteta

Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire

Katedra za krajinsko znanost in geoinformatiko

2. Predalpka regija

2.2.4.08 Ljubljansko barje z obrobjem

Ljubljansko barje

mokrotni travniki z značilnim hidrofilnim rastjem, vodotoki, odvodni kanali, mejice, obvodna vegetacija, »barjanska okna«, grmišča, gozdiči, z gozdom porasla pobočja osamelcev, njive, travniki...,

Univerza v Ljubljani

Biotehniška fakulteta

Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire

Katedra za krajinsko znanost in geoinformatiko

5. Krajine primorske regije;

5.2.5 Obala

Obala

mozaična krajina s trajnimi nasadi na gričevju, kraški pojavi, širše uravnave v intenzivnejši kmetijski rabi, posamezne poplavne ravnice, morje, klif

Univerza v Ljubljani

Biotehniška fakulteta

Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire

Katedra za krajinsko znanost in geoinformatiko

usmeritve za urejanje območij prepoznavnosti

Univerza v Ljubljani

Biotehniška fakulteta

Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire

Katedra za krajinsko znanost in geoinformatiko

Splošne usmeritve:

Vzdrževanje in spremljanje krajinske pestrosti, ohranjanje naravnih krajinskih prvin (vodotokov, mejic, obrežne zarasti, skupin dreves...).

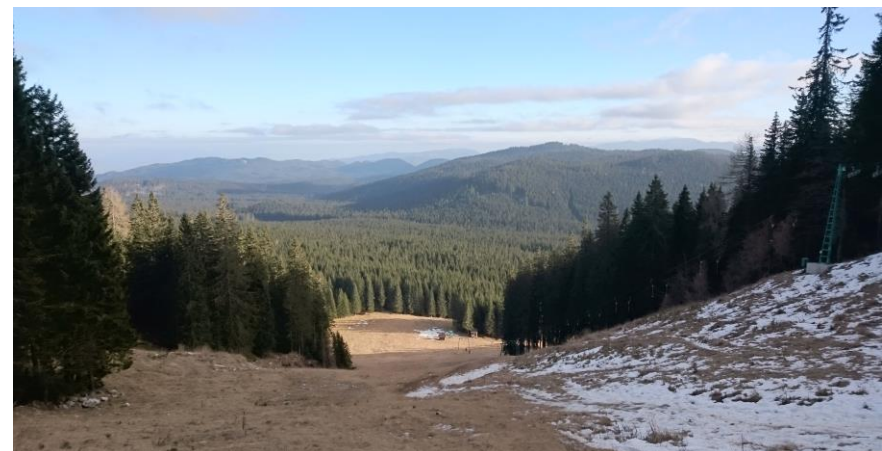
Vsebinske: katere prvine in vzorce, ki so pomembni za prepoznavnost je treba ohranjati kateri se lahko (in kako) spreminjajo

Izvedbene (tehnične/resorne...): instrumenti in ukrepi na področjih prostorskega načrtovanja, kmetijstva, ohranjanja narave, varstva kulturne dediščine itd.

primer usmeritev: TNP-Pokljuka

- vzpostaviti ustrezna razmerja med gozdnimi cestami/potmi, vlakami, kolesarskimi tekaškimi, pohodniškimi potmi
- preprečevati konflikte med osnovno rabo (gozdarstvo, kmetijstvo) in obiskovalci z vzpostavljanjem pravil glede obiska, dinamike in območij gibanja obiskovalcev ipd.
- lokacije in ureditve deponij lesa in nakladalnih ramp urejati zunaj turistično zanimivih in obiskanih točk
- zagotavljati takojšnjo sanacijo površin in dreves po strojnih sečnjah
- vzdrževanje planin, grbinastih travnikov in drugih travišč oz. delov kulturne krajine

uporaba prepoznavnosti

območja nacionalne prepoznavnosti krajine ter usmeritve za njihovo urejanje bodo del splošnih smernic MOP za krajino in ena od podlag za:

- pripravo **akcijskih načrtov SPRS** in državnega prostorskega reda;
- pripravo **krajinskih** in urbanističnih **zasnov** in regionalnih prostorskih planov (RPP) ter lokalnih prostorskih aktov (OPP, OPN, OPPN, odlok o urejanju naselij),
- določanje okoljskih izhodišč, ocenjevanje vplivov na krajino in oblikovanje omilitvenih ukrepov v postopkih **PVO** in **CPVO**.

uporaba prepoznavnosti

- oblikovanje **resornih ukrepov** (načrti upravljanja voda, gozdnogospodarski načrti, usmerjanje kmetijskih plačil, načrti upravljanja zavarovanih območij in območij Natura2000, itd.)
- uresničevanje **resornih ciljev** (npr. trženje lokalnih kmetijskih proizvodov, turističnih produktov).

